

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

E-post:
kronikk@klassekampen.no
Maks 6000 teikn inkludert
 mellomrom. Legg ved
 portrettfoto.

Velaug H. Sælid
velaugh@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør
(fung.)

DEBATT:

E-post:
debatt@klassekampen.no
Innlegg over 3000 teikn kan
 bli korta ned. Legg ved
 portrettfoto.

Even Øvald
eveno@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Kronikk- og debattredaktør Tollef Mjaugedal (perm.)

Klassekampen honorerer normalt ikkje innsendt stoff. Innsendaren si e-postadresse blir trykt med mindre innsendaren reserverer seg mot dette. For Klassekampen sine generelle vilkår for publisering, sjå www.klassekampen.no/KK/index.php/news/home/generelle_vilkaar

DEBATT ▶

Innvandrerorganisasjoner bygger langsomt opp en kultur for politisk deltakelse.

Aktivistenes arena

Marianne Takle
KRONIKK

I Norge har utenlandske statsborgere som har fylt 18 år og har bodd i Norge minst tre år, rett til å stemme ved lokalvalg. De har også lov til å stille som kandidater ved valgene. Selv om vi finner tilsvarende ordninger i flere små europeiske land, som de nordiske landene og Be-Ne-Lux-landene, er dette på ingen måte noen selvfølge. I de fleste andre europeiske land er det bare landets egne statsborgere som kan stemme ved lokalvalg.

I tillegg til disse rettighetene, gir både staten og Oslo kommune støtte til innvandrerorganisasjoner som arrangerer tiltak for å øke valgdeltakelsen. Grunnen til dette er at valgdeltakelsen er lavere i minoritetsmiljøene enn i majoritetsbefolkningen.

Jeg har nylig gjennomført en undersøkelse av 16 tiltak som ulike innvandrerorganisasjoner i Oslo fikk offentlig støtte til før kommunevalget høsten 2011. Organisasjonene utgjorde bare en liten andel av de totalt 283 lokale innvandrerorganisasjonene som var registrert i Oslo i 2011. Alle tiltakene rettet seg mot grupper fra Asia og Afrika, noe som også spiller sammenhengningen av innvandrerbefolkningen i Oslo.

Undersøkelsen kan ikke si noe om hva som får personer med innvandrerbakgrunn til å delta eller ikke delta i valg. Materialet er for lite. Men den gir et innblikk i hvordan de offentlige tiltakene virker, og noen av de politiske mekanismene som ligger bak.

Man skal ikke ha arbeidet lenge med innvandrerorganisasjoner før man ser at de fungerer nokså ubyråkratisk. Selv om de dokumenterer at de oppfyller kommunens krav om at organisasjonene skal ha medlemsregister, at ledelsen skal være demokratisk valgt, og at alle søknader fyller formelle krav, fungerer de

fleste av organisasjonene på en ganske uformell måte. Aktiviteten gjøres på fritiden og bygger mye på bekjentskaper, uformell kontakt og telefonister. Slik var det også i de undersøkte tiltakene.

Et av de viktigste funnene var at innvandrerorganisasjonene fungerer som arena for aktivister. Sammen med retten til å delta i lokalvalg, har den offentlige støtten til tiltak for å mobilisere til politisk deltakelse skapt et handlingsrom for ressurssterke personer i innvandrerorganisasjonene. Disse aktivistene har mange felles trekk. De framstår som idealister. De ønsker å trekke flere personer med innvandrerbakgrunn med seg slik at de blir politisk aktive og deltar i valg.

Aktivistene i undersøkelsen hadde forbausende lik situasjonsforståelse. De kom med likegyldende begrunnelser for hvorfor

aktivistene trakk fram behovet for informasjon om det politiske systemet i Norge. Dette begrunnet de med at det er vanskelig å bli motivert til å delta i valg, hvis man ikke vet hvordan det politiske systemet fungerer. Mange la i tillegg vekt på å gi opplæring i hva de ulike partiene sto for.

Alle framhevet betydningen av grunnleggende demokratiske prinsipper. Et argument som stadig vendte tilbake, var at hvis man skal bo i Norge, må man delta for å kunne påvirke. En aktivist formulerte det slik: «Vi har sammenliknet med områdene vi kommer fra, og ville fortelle hvor frie vi er i dette landet, og forklare at så lenge vi bor i dette landet, må vi delta. Vi har framhevet det samfunnsmessige og personlige ved deltakelse når vi bor i dette landet.»

Mange henviste til frihet og muligheter. Det tyder på at

LANGSOMME ENDRINGER: Ingen aktivister Marianne Takle intervjuet, mente at det var noen direkte sammenheng mellom innvandrerorganisasjonenes tiltak og innvandrerbefolkningens valgdeltakelse i 2011. Men på sikt kan det gi resultater. Her fra Uraniensborg skole i Oslo.

FOTO:
GORM KALLESTAD,
SCANPIX

utslag. Det er grunn til å tro at dette fikk konsekvenser for Arbeiderpartiet i Oslo høsten 2011, hvor valget førte til at 11 av partiets 20 representanter har innvandrerbakgrunn. For bystyret som helhet var utslaget mindre dramatisk. I det nye bystyret har 27 prosent av representantene innvandrerbakgrunn, og det tilsvarer omtrent andelen stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn i hovedstaden.

Hvis store grupper gir personstemmer ut fra etnisk bakgrunn, bringer dette etnisk identitetsorganisering inn i parlamentariske organer. Flere av aktivistene i innvandrerorganisasjonene mente dette var problematisk. De var kritiske til etnisk kopling mellom velgere og representanter. Samtidig ga de et nyansert bilde av hvilke mekanismer som kan ligge bak resultatet i Oslo.

Mange aktivister var opptatt av at det var viktig å ha personlig kjennskap til kandidatene. De mente det er positivt at det blir engasjement slik at mange stemmer, men at det er negativt om man bare stemmer på personer fordi man kjenner dem. Enkelte framhevet at også partiene har en del av ansvaret. De sender ofte representanter med innvandrerbakgrunn til innvandrerorganisasjonene for å informere om valget. De mente at politiske representanter med innvandrerbakgrunn vet hvordan de skal overbevise om at man må velge dem. Samtidig la flere aktivister vekt på betydningen av at personer med innvandrerbakgrunn står fram som rollemodeller, og at dette er en grunn til at mange stemmer på dem.

Ingen aktivister påsto at det var noen direkte sammenheng mellom innvandrerorganisasjonenes tiltak og innvandrerbefolkningens valgdeltakelse i 2011. Mens enkelte la vekt på valget i 2011, regnet andre tiltakene som en langsom oppbygging av en kultur for politisk deltakelse.

På denne måten utnyttet aktivistene det handlingsrommet som var skapt gjennom valget og støtten til tiltak i innvandrerorganisasjonenes regi, for å skape kulturell endring over tid.

Marianne Takle,
forsker ved Nova
mtakle@online.no

«Flere av aktivistene var kritiske til etnisk kopling mellom velgere og representanter»

det er viktig å delta politisk. Samtlige refererte de til statistikker som viser at det er lavere valgdeltakelse blant minoriteter enn det er i majoritetsbefolkningen. Uansett hvilken etnisk eller nasjonal gruppe de tilhørte, pekte aktivistene på behovet for å spre kunnskap om betydningen av politisk deltakelse. De fleste

aktivistene ble drevet av en form for idealisme på demokratets vegne.

I politiske fagmiljøer diskuterer man om velgere med innvandrerbakgrunn har en tendens til å stemme på kandidater med samme etniske bakgrunn. Siden man kan gi personstemmer ved kommunevalget, kan det gi store